

Vizsgakérdések a Szociolingvisztika 2. c. tárgyból

(2008/2009 tavaszi félév)

Minden tételhez **szükséges** a szemináriumra kötelezően olvasott, valamint **ajánlott** az órákon elhangzott, a témához tartozó kiselőadások és kutatási beszámolók anyagának **aktiválása is!** Ezeknek az olvasmányoknak a pontos adatait l. az **ALN–123 Alkalmazott szociolingvisztika** c. tárgynál (az órák menete címen).

1. Nyelv és társadalmi osztály. Nyelv és hátrányos helyzet

- az előadások anyaga (Bernstein, Lawton)
- a Wardhaugh-könyv 14. fejezete: Nyelv és hátrányos helyzet
- kötelező olvasmányok:

Bernstein, B.: Nyelvi szocializáció és oktathatóság. In: Pap Mária és Szépe György (vál. és szerk.): *Társadalom és nyelv. Szociolingvisztikai írások*. Gondolat, 1975, 393–435

Réger Zita: Nyelvi szocializáció és hátrányos helyzet: a nyelvi hátrány problémája az iskolában. In: Uő: *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció – nyelvi hátrány*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990, 89–154

2. Nyelvelsajátítás és szocializáció

- az előadások anyaga (Réger/Heath; Réger Zita könyve alapján)
- kötelező olvasmány:

Réger Zita: Nyelvi szocializáció és hátrányos helyzet: a nyelvi hátrány problémája az iskolában. In: Uő: *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció – nyelvi hátrány*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990, 89–154 (letölthető a www.nytud.hu honlapról!)

- kötelező szemináriumi olvasmányok:

Kiss Jenő: Az anyanyelvoktatás, a nyelvjárások ...

Lukács Csilla: Székelyföldi középiskolások ...

3. Nyelv és etnikum. Két- és többnyelvűség

- az előadások anyaga
- a Wardhaugh-könyv 4. fejezete: Kódválasztás
- kötelező olvasmányok:

Borbély Anna: Kétnyelvűség és többnyelvűség. In: *A magyar nyelv kézikönyve*. Szerk. Kiefer Ferenc. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003, 361–380 / In: *Magyar nyelv*. Szerk. Kiefer Ferenc. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006, 595–627

Gal, S.: Mi a nyelvcsere és hogyan történik? In: Kontra Miklós (szerk.): *Tanulmányok a határainkon túli kétnyelvűségről*. Magyarságkutató Intézet, 1992, 47–59 vagy *Szociolingvisztikai szgy.* 165–173

4. Kódválasztás, kódváltás

- a Wardhaugh-könyv 4. fejezete: Kódválasztás
- kötelező olvasmány:
Borbély Anna: Kétnyelvűség és többnyelvűség. In: *A magyar nyelv kézikönyve*. Szerk. Kiefer Ferenc. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003, 361–380 / In: *Magyar nyelv*. Szerk. Kiefer Ferenc. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006, 595–627
- kötelező szemináriumi olvasmányok:
Bartha Csilla: Sztenderdizáció ...
Nagyházi Bernadette: Kevert nyelvi kód ...

5. Pidgin és kreol nyelvek, “lingua franca”-k

- a Wardhaugh-könyv 3. fejezete: Pidgin és kreol nyelvek

6. Nyelvi jogok, nyelvpolitika, nyelvtervezés

- a Wardhaugh-könyv 15. fejezete: Nyelvtervezés
- kötelező olvasmányok:
A nyelvi jogok egyetemes nyilatkozata. *Szociolingvisztikai szöveggyűjtemény*. (Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához XII.) Szerk. A. Jászó Anna és Bódi Zoltán. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2002, 280–291
Sándor Klára: Nyelvtervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés. In: *Magyar nyelv*. Szerk. Kiefer Ferenc. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006, 958–995
- kötelező szemináriumi olvasmányok:
Kontra Miklós: Mi a lingvicizmus ...
Kontra Miklós: Cigányaink ...
Grosjean: A siket gyermek joga ...

7. Standard, normatív kontroll, anyanyelvi nevelés

- kötelező olvasmányok:
Tolcsvai Nagy Gábor: A nyelvi norma. In: *A magyar nyelv kézikönyve*. Szerk. Kiefer Ferenc. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003, 410–421
Pléh Csaba: Stigmatizáció és nyelvi tudat. In: Kontra Miklós (szerk.): *Nyelv és társadalom a rendszerváltás kori Magyarországon*. Osiris Kiadó, Budapest, 2003, 256–277
- kötelező szemináriumi olvasmányok:
Kiss Jenő: Az anyanyelvoktatás, a nyelvjárások ...
Lukács Csilla: Székelyföldi középiskolások ...

8. Nyelvhasználat és nem

- az előadások anyaga
- a Wardhaugh-könyv 13. fejezete: Nyelv és nem

9. Szolidaritás és udvariasság

- az előadások anyaga
- a Wardhaugh-könyv 11. fejezete: Szolidaritás és udvariasság
- a kötelező szemináriumi olvasmány:

Angelusz Róbert – Tardos Róbert: A megszólításformák ...

10. Interakciós szociolingvisztika – konverzációelemzés – diskurzuselemzés

- előadás az Interakciós szociolingvisztikáról (Gumperz, Goffman)
- a Wardhaugh-könyv 12. fejezete: Cselekvés és társalgás
- a Diskurzuselemzés c. tárgy idevágó részei a diskurzuselemzésről és a társalgáselemzésről – ezek a mostani vizsgára csak összefogottan kellenek.

2009. május 12.

Ladányi Mária